
Školní a veřejná knihovna jako partner ve vzdělávání

Modely spolupráce se zvláštním důrazem na Městskou knihovnu ve Frankfurtu nad Mohanem

Přednáška ve spolupráci
s Goethe-Institutem v ČR / Praze
24. duben 2017

Hanke Sühl, Frankfurt am Main

Praha - Frankfurt

Co vás čeká...

Du öffnest die
Bücher und sie
öffnen dich!

Lesen ist wie
Trinken von
Buchstaben mit den
Augen.

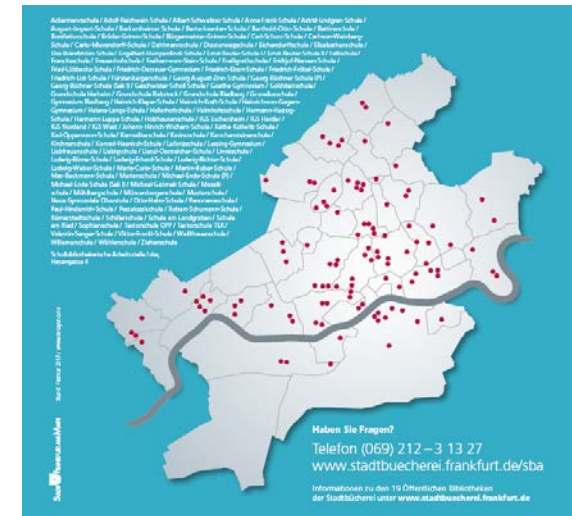
Frankfurt nad Mohanem

- 720.000 obyvatel
- 160 škol
- 95.000 školáků a středoškoláků

Městská knihovna Frankfurt: jsme tady

- centrální knihovna s hudební knihovnou
- centrální knihovna pro děti a mládež
- 4 knihovnická centra
- 13 knihoven městských částí
- pojízdná knihovna se dvěma knihobusy
- v současnosti 108 školních knihoven
v asociaci Oddělení pro školní knihovny
(Schulbibliothekarische Arbeitsstelle | sba)

Městská knihovna: Úspěch v číslech

Čísla veřejných knihoven za rok 2016:

- Fond 750.000 médií
- Výpůjčky 2.8 milionů
- Návštěvy 1.5 milionů
- Aktivní čtenáři 51.000
- Nově přihlášení 12.900

Městská knihovna: Oddělení pro školní knihovny | sba

sba: úkoly

Pro všechny školy

- Poradenství
- Školení
- Nabídka médií k zapůjčení
- Pravidelné akce
- Materiály na podporu čtenářství

Navíc pro Asociaci školních knihoven

- Služby pro 108 školních knihoven (např. rozpočet, mediální poradenství, knihovnický software, podpora při budování fondu...)

sba: personál

16 diplomovaných

knihovnic/knihovníků & odborných pracovníc/pracovníků pro
médiá a informační služby

Kromě toho

- cca 110 učitelek a učitelů → školy
- cca 40 smluvních pracovníků a pracovníc → školy
- cca 450 dobrovolníků a dobrovolnic → školy

Pro tyto osoby je nutné zajišťovat rozsáhlou nabídku
školení!

sba: servis v přímo v knihovnách

**Servis přímo ve školních knihovnách
„Školní knihovnice na dobu určitou“**

mini

1 – 2 návštěvy:

- vyřazování
- popisování
  - řazení
  - ...

MAXI

6 – 8 týdnů:

- např. při zahajování provozu nebo reorganizaci
- koncepty, školení...
- příklady akcí

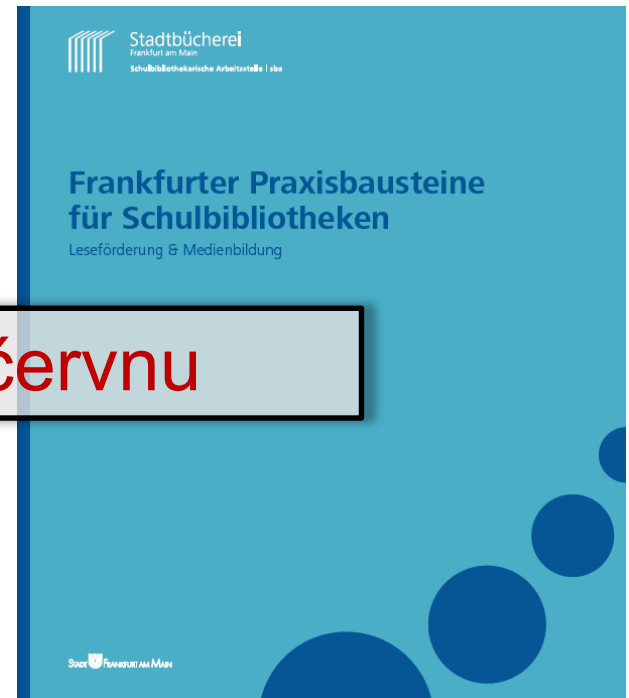
sba: aktivitty na podporu ctenarstvi

Frankfurtské příklady z praxe

Nové vydání v červnu

- jednotlivé listy s aktivitami
- řazení podle věkových skupin
- detailní údaje o přípravě a provedení
- ověřeno v praxi ve školních knihovnách

Školní knihovny mají specifické kvality!

- jsou blízko
- jsou nízkoprahové
- lze je využívat přímo a rychle
- jsou pro všechny
- jsou nebyrokratické
- doprovázejí výuku
- přinášejí obohacení nejen pro výuku
- slouží jako příklady

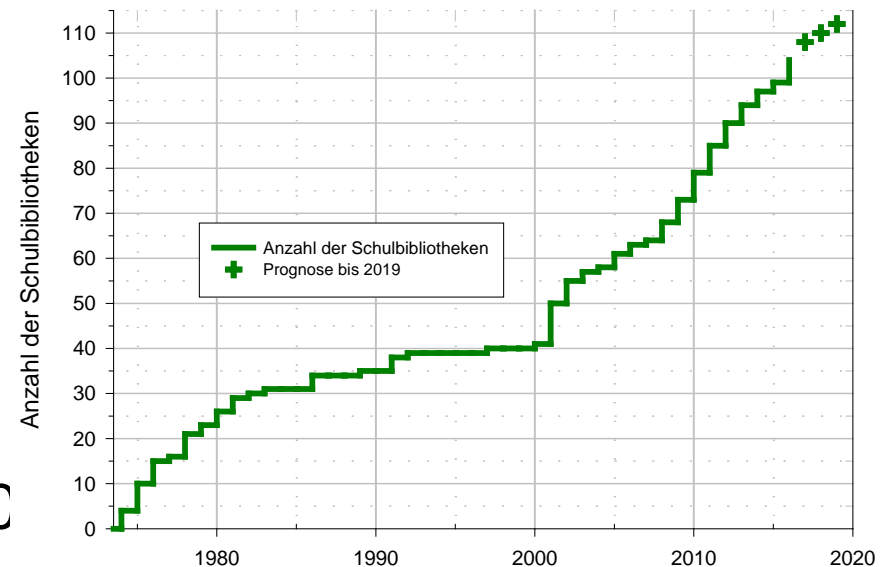

sba: Asociace školních knihoven

- 2000: 38 školních knihoven
  - 2005: 61 školních knihoven
  - 2010: 79 školních knihoven
  - 2014: 97 školních knihoven
  - 2017: 108 školních knihoven
  - ...
- ➔ čekací seznam do roku 2020

- ➔ Dohody o spolupráci se školami
- ➔ Pravidelný rozpočet

Entwicklung des sba-Schulbibliotheksverbunds 1974 - 2016
und Prognose bis 2019

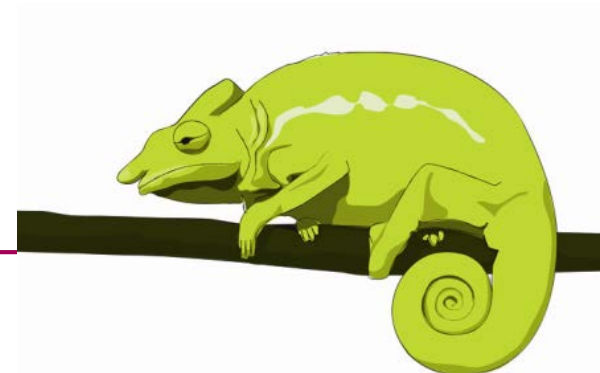
Schulbibliothekarische Arbeitsstelle der Stadtbücherei Frankfurt am Main (44.4) - 2016

Městská knihovna: Jsme jedna instituce!

Frankfurtská čtenářská spirála

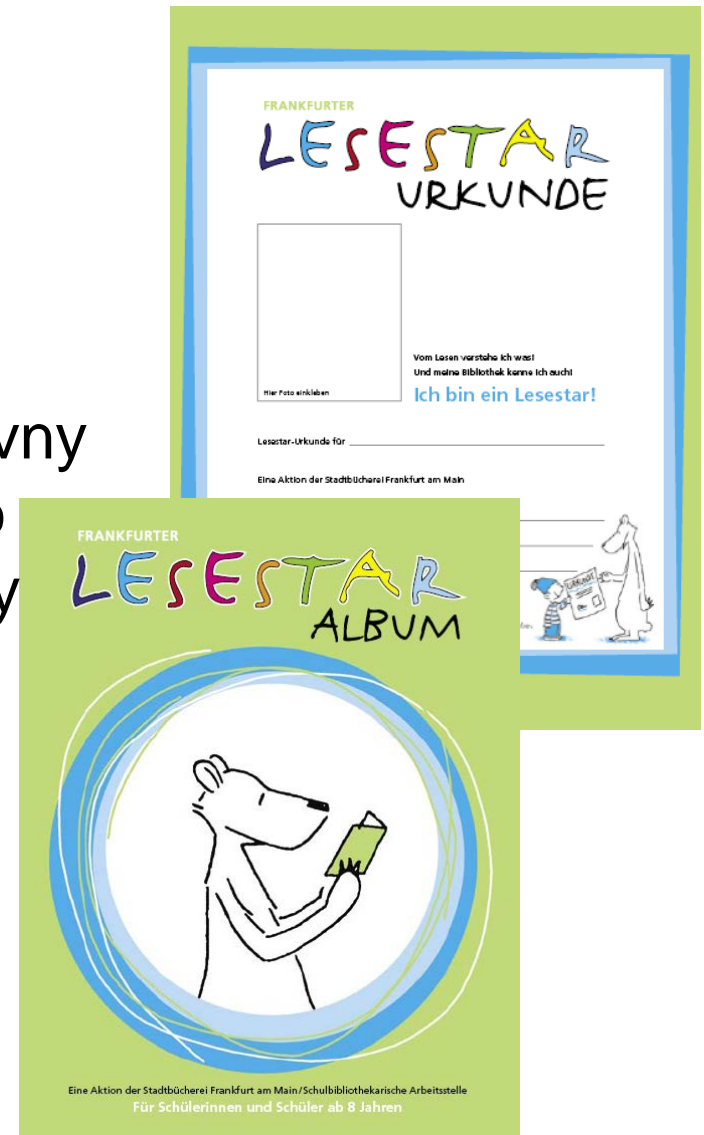
- Cílená podpora jazyka a čtenářství pro děti a mládež od 2 do 18 let
- Zlepšování mediální kompetence dětí a mládeže
- Specifické vzdělávací nabídky pro děti všech věkových skupin
- Propojení s místními a nadregionálními partnery
- Sladěná nabídka veřejných a školních knihoven

Příklad: Frankfurtská čtenářská hvězda

- Od 8 let
- K pravidelnému chození do knihovny motivuje žáky a žákyně album pro vlepování nálepek, diplomy a ceny
- Využití veškerého potenciálu městské knihovny

Příklad: Kamishibai

- Vyprávěcí divadlo k mobilnímu použití
- Dřevěný rám se zasouvacími kartami s obrázky
- Kontakt vypravěče a publika pomocí divadelních prvků
- Vytváří příležitost mluvit v rámci podpory rozvoje řečových dovedností
- Mediální nabídka k zapůjčení pro školky a školy

Příklad: Kvíz mistrů

- Třídy se účastní soutěže na téma fotbal
- Pořádá se:
  - ve školní knihovně (školní mistrovství!)
  - ve veřejné knihovně

Příklad: Knižní piknik

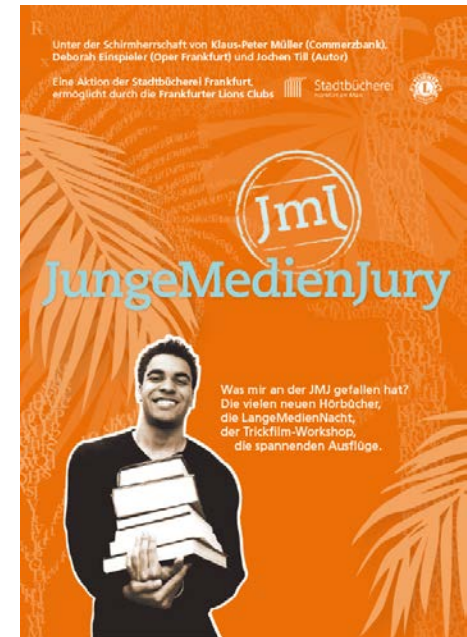

- Malá stálá skupinka, otevřená nabídka
- Výměna popř. diskuse o literatuře pořádaná samotnými účastníky
- Rozpočet na nákup médií pro knihovnu spravují sami účastníci
- Posilovat vytváření vlastního názoru a radosti z diskuse
- Zatraktivnit knihovnu jako místo setkávání

Příklad: Mladá porota pro média

- Celoněmecká mládežnická porota, pět porot pro pět oblastí
  - audiokniha
  - kniha pro mládež
  - komiks & manga
  - film
  - hry
- Pohled do zákulisí: nakladatelství, knižní veletrh a pod.
- Podpora ze strany sponzorů
- Závěrečný slavnostní ceremoniál & oznámení vítězných titulů

Příklad: Buchstapler

Sponzor 1822-Nadace Frankfurtské Sparkasse

- Knižní balíček s novinkami literatury pro děti a mládež pro veřejné a školní knihovny
- Číst knihu v akci, hodnotit, vyhrát
- Závěrečná party & věcné ceny

Příklad: Čtenářský podzim

Zprostředkování literatury živým způsobem – autorská čtení

- Seriál akcí na podzim v době knižního veletrhu
- Témata šitá na míru pro různé věkové skupiny a typy škol

Příklad: Prohlídky pro třídy v tandemu

Myšlenka „Jsme jedna instituce“:

- prohlídka pro třídu č.1: školní knihovna
- prohlídka pro třídu č. 2: centrální knihovna NEBO nejbližší knihovna městské části NEBO knihovna pro děti a mládež NEBO knihobus, podle věkové skupiny

Příklad: #iPed

Zábavné mediální vzdělávání a předávání znalostí
Knihovna jako místo vzdělávání = podpora mediální
kompetence

- Více než 25 vypracovaných praktických konceptů
  - 2 – 16 let
  - zaměření na výuku a volný čas
  - brožura s 11 vybranými koncepty pro multiplikátory na www.stadtbuecherei.frankfurt.de

Městská knihovna: partner ve vzdělávání

Německo

2006/05/10

Německo

- Systém vzdělávání v Německu je heterogenní
- Existují různé přístupy a iniciativy na podporu zřizování a provozování školních knihoven.

Německo: Odborná příprava a studium

Odborná příprava

- knihovna & učiliště: 3 roky
- odborný pracovník pro mediální a informační služby

Studium

- bakalářské a magisterské studijní obory: knihovnictví, informační věda apod. pro veřejné a vědecké knihovny:
3-4 Jahre
- neexistuje speciální vzdělávání školních knihovníků, během studia je možné se zaměřit na literaturu pro děti a mládež a na některých VŠ existuje nabídka seminářů o školním knihovnictví

Škola se mění

Již několik let se školy a učení mění:

- pedagogové coby moderátoři
- školy se otevírají směrem ven
- propojování s partnery
- jasné profily škol
- nové zaměření v důsledku zavedení odpoledního vyučování
- proměna učení
- diskuse o standardech a normách
- základní kvalifikace: umění řešeršovat
- na důležitosti nabývají přání rodičů

Knihovna & škola: modely

- Spolupráce škol s veřejnými knihovnami
  - pravidelné prohlídky pro třídy, poskytování médií pro výuku, akce na podporu čtenářství ...
- Spolupráce škol s vědeckými knihovnami
  - především na vyšších stupních
- Školní knihovny
  - samostatné školní knihovny
  - svazy školních knihoven

Knihovna & škola: cíle

→ Podpora čtenářství a mediální kompetence, díky tomu zlepšení kompetencí žáků a žákyň ve všech oblastech (např. v jazycích, matematice a přírodních vědách atd.)

Knihovna jako partner ve vzdělávání

- knihovny se definují jako celoživotní průvodce v procesu vzdělávání člověka
- knihovny a školy tradičně spolupracují

Knihovna & škola: dohody o spolupráci

- V jednotlivých spolkových zemích:

Bádensko-Württembersko (2016), Bavorsko (2012), Berlín (2008), Braniborsko (2002), Brémy (2011), Hamburk (2008), Hesensko(2005), Meklenbursko-Přední Pomořansko (2003), Severní Porýní-Vestfálsko (2010), Porýní-Falc (2004), Sasko (2006), Sasko-Anhaltsko (2004), Šlesvicko-Holštýnsko (2005), Durynsko (2005)

Zdroj: <http://www.bibliotheksverband.de/dbv/vereinbarungen-und-vertraege/bibliotheschule-kooperationsvereinbarungen.html>

Majáky v Německu

Hesensko

Hesensko: Dohoda o spolupráci

„Dohoda Hesenského ministerstva osvěty a Hesenského ministerstva pro vědu a umění s Německým svazem knihoven, Hesenským zemským svazem, o podpoře spolupráce škol, školních knihoven a veřejných knihoven“
(16.11.2005)

Hesensko: Zákon o knihovnách

§ 5 Veřejné knihovny a školní knihovny

(2) Veřejné knihovny slouží školnímu, profesnímu a všeobecnému vzdělávání a získávání informací, zprostředkování mediální a informační kompetence a péči o jazyk a literaturu. Veřejné knihovny a školní knihovny při zemských školách mají především přispívat k podpoře čtenářství dětí a mládeže.

Hesensko: aktéři

- Zemské pracovní sdružení školních knihoven, zapsaný spolek
- Odborné pracoviště pro veřejné knihovny/ odborné poradenství pro školní knihovny
- Dva velké svazy školních knihoven
  - Informační a mediální síť mediálních center a škol IMeNS (Lahn-Dill-Kreis)
  - Oddělení pro školní knihovny| sba Městské knihovny ve Frankfurtu nad Mohanem

Hesensko: síť

Fórum školní knihovna

(Zemské pracovní sdružení školních knihoven + Oddělení pro veřejné knihovny + IMeNS + sba Frankfurt)

→ Síť různých aktérů, kteří spolupracují v rámci celé spolkové země a nabízejí kompetentní poradenství a školení ve všech otázkách spojených se školními knihovnami

Shrnutí

Knihovny jako partneři ve vzdělávání

Knihovny jsou partnery ve vzdělávání a nejrůznějším způsobem přispívají k

- rovnosti příležitostí ve znalostní společnosti
- celoživotnímu vzdělávání, protože:
  - poskytují snadný přístup k pramenům
  - veřejné a městské knihovny aktivně zprostředkovávají média už od raného dětství
  - vědecké knihovny aktivně zprostředkovávají média mladým

Mnoho cest vede do Říma

„knihovny....“

... jsou kapitál, který ve vší tichosti
přináší nevyčísitelné úroky."

J. W. v. Goethe (1749 -1832)

A woman in a white polo shirt stands in the background of a library, looking towards a group of children. The children are seated at wooden tables, some with their backs to the camera. Bookshelves filled with colorful books line the walls. The scene is brightly lit, suggesting a daytime setting.

Děkuji za pozornost!

hanke.suehl@stadt-frankfurt.de